

ΕΞ Όνυχος – Φαίδων

ΕΠΟΠΤΕΙΑ
ΕΞ όνυχος
<https://epopteia.gr/1090/ex-onychos-fedon/>

Πλάτων

Φαίδων [107c -108c]

Ωστόσο, είπε [ο Σωκράτης], είναι σωστό να συλλογιζόσαστε και τούτο· πως αν η ψυχή είναι αλήθεια αθάνατη, έχει ανάγκη από φροντίδα, όχι μόνο σ' αυτό το διάστημα που τ' ονομάζουμε ζωή αλλά σ' ολόκληρο τον καιρό· και ο κίνδυνος θα φαίνονταν από τώρα τρομερός για εκείνον που θα την αμελούσε. Γιατί αν είναι ο θάνατος απαλλαγή από τα πάντα, θα ήταν τύχη αναπάντεχη για τους κακούς, σαν πεθάνουν ν' απαλλαγούν και από το σώμα τους και από την κακία τους συνάμα και από την ψυχή τους. Αφού όμως τώρα είναι φανερό πως είναι αθάνατη, δεν υπάρχει γι' αυτήν άλλος τρόπος ν' αποφύγει τα δεινά, ούτε σωτηρία, παρά να γίνει όσο μπορεί καλύτερη και πιο φρόνιμη. Η ψυχή δεν έχει τίποτε μαζί της πηγαίνοντας στον Άδη, παρά μονάχα την παιδεία της και τον τρόπο της ζωής που έκανε· αυτά ακριβώς, καθώς λένε, που ωφελούν ή βλάπτουν τον αποθαμένο, μόλις αρχίσει την πορεία του κατά κει.

Συνηθίζουν λοιπόν να λένε πως όταν κανείς πεθάνει, ο δαίμων του καθενός, αυτός που τον φροντίζει και ζωντανό, τον παίρνει και τον οδηγεί σε κάποιον τόπο, εκεί που συναθροίζονται οι νεκροί για να κριθούν κι έπειτα να αρχίσουν την πορεία τους στον Άδη με οδηγό εκείνον που έχει προσταχτεί να τους οδηγήσει. Κι αφού λάβουν την τύχη που είναι να λάβουν και μείνουν το διάστημα που πρέπει, άλλος οδηγός τους φέρνει πάλι εδώ, έπειτα από πολλά και μεγάλα γυρίσματα του καιρού. Αυτή η πορεία δεν είναι λοιπόν, όπως την παρουσιάζει ο Τήλεφος του Αισχύλου· γιατί εκείνος λέει πως ο δρόμος που μας φέρνει στον Άδη είναι απλός, ενώ δεν είναι μήτε απλός μήτε μοναδικός καθώς μου φαίνεται· αν ήταν έτσι δεν θα χρειαζόνταν οδηγός· ούτε θα

τον έχανε κανείς αν ήταν ένας και μόνο. Αλλά μοιάζει να έχει πολλά παρακλάδια και σταυροδρόμια καθώς απεικάζω από τις παραδομένες συνήθειες της λατρείας μας. Λοιπόν η σωστή και φρόνιμη ψυχή συμμορφώνεται και δεν αγνοεί αυτά που της συμβαίνουν· αλλά εκείνη που οι επιθυμίες τη δένουν με το σώμα, όπως έλεγα στην αρχή, εκείνη που το σώμα και ο ορατός τόπος τη γεμίζουν τρόμους με πολλές αντιστάσεις και πολλά παθήματα, καταναγκαστικά και δύσκολα, πηγαίνει καθώς την οδηγεί ο προσταγμένος δαίμων. Κι όταν φτάσει όπου και οι άλλες, η ακάθαρτη, αυτή που έπραξε κάτι μιαρό, άδικους φόνους ή άλλα τέτοια που μοιάζουν σαν αδέρφια μ' αυτές τις πράξεις ή με πράξεις που κατεργάστηκαν αδερφές ψυχές- αυτή την ψυχή, όλοι την αποφεύγουν, όλοι αποτραβιούνται από κοντά της και κανείς δε θέλει να γίνει σύντροφος ή οδηγός της· κι αυτή περιπλανιέται ολωσδιόλου χαμένη, ώσπου να περάσουν κάποιοι καιροί, και τότε η ανάγκη τη φέρνει στην κατοικία που της πρέπει. Αλλά η ψυχή που πέρασε τη ζωή της καθαρά και μετρημένα και βρήκε θεούς για συντρόφους και οδηγούς στο δρόμο της, κατοικεί αμέσως στον τόπο που της πρέπει.

(μετάφραση Γιώργος Σεφέρης, *Μεταγραφές*)